

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av Kisa Wårdshus, Kinda kommun

Linderson, Hans

2015

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2015). *Dendrokronologisk analys av Kisa Wårdshus, Kinda kommun*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2015:63). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

20 oktober 2015

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2015:63
Hans Linderson
DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV KISA WÄRDSHUS, KINDA KOMMUN

Uppdragsgivare: Kisa Wärdshus & Hotell, Tingshustorget 1, 590 38 Kisa

Område: S Östergötland **Prov nr:** 17394-17404 **Antal borrhov:** 11 (kontaktperson: Håkan Jernelius)

Dendrokronologiskt objekt: Wärdshuset samt gästgivargården.

Dendrokronologiskt och vedanatometiskt resultat:

Dendro Id	Prov-beskrivning Gästgivargården: 17394-396 Källaren Pubben: 17397-401 3:e vån: 17402-404	Trädslag	Antal år; antal radier annan än 1	Splint (Sp) Bark (B) Vank. (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E efter V vinterhalvåret	Trädets egenålder ±20 år uppskattning. Datering med lägre säkerhet
17394	Golvbräda SW	Tall			Ej datering		
17395	Golvbräda SW-1	Tall			Ej datering		
17396	Golvbräda SW-2	Tall			Ej datering		
17397	Takbjälke E	Tall	99	Sp 58, W	1882	V 1882/83	-
17398	Takbjälke E-(2)	Tall	84;2	Sp 63, W	1882	V 1882/83	-
17399	Stolpe bardisk E	Ek	45	Sp 4, ej W	1702	1708-1722	1709-1713
17400	Stolpe dörrpost	Ek	32	Sp 4, ej W	1700	1706-1720	1707-1711
17401	Stolpe bardisken mitt på	Ek	24	Ej Sp, ej W	(1698)	(E 1709)	(1710-1723)
17402	Golvbjälke S-(1)	Tall	118	Sp 76,nära W	1883	V 1883/84	-
17403	Golvbjälke S	Tall	130	Sp 52, ej W	1855	1855-1885	-
17404	Plankvägg	Tall	57	Sp 39, W	1897	V 1897/98	-

Resultatuppgifter inom parentes är inte helt säkra uppgifter. E= öst W= väst S=syd

Kommentarer till den dendrokronologiska dateringen

Wärdshusets källare prov 17397-17401

Takbjälkarna är av fur och dateras entydigt till **vinterhalvåret 1882/83**.

Stolparna är av ek och dateras sammanvägt till **år 1708-1720**, mest troligt 1709-1713.

Av stolparnas placering och takbjälkarnas ålder framgår det att de är åter använda. Ekens datering kan ange den nuvarande byggnadens föregångares ålder eller delar av dennes ålder.

Wärdshusets tredje våning, prov 17402-17404

Om man utgår ifrån att virket till golvbjälkarna är avverkat samtidigt så har detta skett **vinterhalvåret 1883/84**. Plankväggen som utgörs av en mellanvägg söder om korridoren dateras så att virket är avverkat **vinterhalvåret 1897/98**.

Gästgivargården, golvbjälkarna i södra – sydvästra rummet, prov 17394-17396

Virket var inte möjligt att datera.

Provenienser

Allt virke har ett tämligen lokalt ursprung.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

I kolumnen längst till höger har datering med lägre samt en mer vågad precision säkerhet noterats.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet.

Kompletterande prover insända inom två år debiteras endast provkostnaden.

Rapporter och andra skrifter angående de dendrokronologiska resultaten tas tacksamt emot.

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891 (mobil)